

Posthus Teatret

- en kunstens kælder i hjertet af København

Posthus Teatret blev etableret i 1973. Vi var to nyuddannede skuespillere fra Statens Teaterskole (undertegnede), som sammen med en desværre nu afdød ven, Mogens Elkow (senere medstifter af Robert-prisen), bogstaveligt talt byggede teatret op fra grunden i en kælder – et tidligere vinlager og ægpakkeri – midt i Middelalderbyen, nærmere betegnet på hjørnet af Rådhusstræde og Brolæggerstræde. Det tog os et år med hjælp fra gode venner og med materialer skænket af en hel række firmaer at omdanne kælderen til et både fuldt funktionsdygtigt teater og til en biograf.

Helt fra starten var idéen at etablere en kombination af teater og art-cinema. Den blev hurtigt suppleret med ønsket om filmproduktion og udgivelse af bøger og grammofonplader. Målsætningen var at importere kvalitetsfilm, som ellers aldrig ville komme til Danmark (mange af dem kom heller aldrig til de andre skandinaviske lande) og at skabe teaterforestillinger, som skilte sig radikalt ud fra andet teater i Danmark. Nu, snart 50 år senere, kan man med en vis stolthed se, at målet blev nået.

Af de næsten 100 film, teatret har importeret, er en lang række af anmelderne blevet betegnet som mesterværker, og af de 20 teaterforestillinger, teatret har produceret, er mange af dem blevet nomineret til "årets bedste". En af vores opsætninger, "Senge for natten, Kaffe i kop", fra 1975 kom oven i købet på Politikens løbesedler som "Årets teaterforestilling" og modtog senere De danske Teateranmelderes "Teaterkat".

Teatret modtog de første ti år en mindre støtte til teaterdriften fra Statens Teaterråd (flere af forestillingerne havde op til 8 skuespillere på scenen, som alle skulle lønnes. Så til trods for udsolgt hus var der underskud hver aften). Det Danske Filminstitut bidrog ved at give importstøtte til en lang række af de film, der blev importeret, og det overskud, der kom fra filmvirksomheden, blev brugt til at dække underskuddet på teatervirksomheden. F.eks. gav den japanske mesterinstruktør Akira Kurosawas film "Derzu Uzala" Posthus Teatret en indtægt på 1½ million. De penge blev brugt til at producere Strindbergs "Et Drømmespil".

I 1979 skabte Posthus Teatret forestillingen "Et sted mellem to sekunder". 8 romaner af den dengang nærmest ukendte forfatter Jean-Marie le Clézio (modtog for et par år tilbage Nobelprisen) blev omformet til et teaterstykke. Sværhedsgraden viste sig at være for høj, dog ikke højere end Strindbergs "Et drømmespil". Men det store publikum udeblev - hvilket ramte os økonomisk - og flere anmeldere mente, at teatret nu var kommet så langt ud, at publikum havde svært ved at følge med. Resultatet blev, at Posthus Teatret mistede sin teaterstøtte kort efter, at den siddende kulturminister, Niels Matthiasen, som i årene indtil da med stor interesse havde fulgt og støttet teatret, døde. At den efterfølgende kulturminister, Lise Østergaard, to år senere beklagede, at teaterstøtten var frataget os og ville sørge for, at vi fik den tilbage, hjalp desværre ikke, da hun en måned senere fratrådte som minister.

For at Posthus Teatret kunne overleve økonomisk, måtte teatret finde indtægter andre steder fra. Biografdriften fortsatte, og selv om de fleste af vores film har været såkaldt "smalle", er det alligevel gennem vedholdenhed lykkedes os at holde mange af dem på plakaten gennem længere tid - "Brændt af Solen", en russisk film som senere modtog en Oscar som bedste udenlandske film, viste vi f.eks. i to et halvt år.

Samtidig med at Posthus Teatret så sig nødsaget til at standse teaterdriften, havde teatret opdaget en ny svensk dramatiker, Lars Norén. Dette medførte et langt samarbejde med Norén: "Nadveren" på Mercur Teatret (modtog "Danske Teateranmelderes Initiativpris"), og "Demoner" på Stockholms Stadsteater, en forestilling som senere blev til en spillefilm støttet af Svenska Filminstitutet. Filmen vandt de følgende år adskillige udenlandske priser og blev ved den danske premiere af aviserne kaldt "Et mesterværk".

I 1992 påbegyndte Posthus Teatret uden nogen form for økonomisk støtte de første optagelser til filmen "Den milde Smerte" - en film der bygger på forfatteren Thorkild Hansens ungdom og hans forfatterskab. Samme år lykkedes det - efter 10 år - igen at få støtte fra Statens Teaterråd til forestillingen "Toto's Hat". Trods utrolig flotte anmeldelser svigtede publikum, bl.a. på grund af manglende økonomi til annoncering. Posthus Teatret måtte derefter igen standse teatervirksomheden og kæmpede nu først og fremmest for biografens overlevelse.

Sammen med biografen VesterVovVov henvendte vi os til Københavns Kommune og meddelte, at hvis vi ikke fik økonomisk støtte, måtte vi lukke. Dette bevirkede, at Københavns Kommune var med til at redde Posthus Teatret og VesterVovVov gennem en årrække.

Vi henvendte os så til Det Danske Filminstitut og opfordrede instituttet til at oprette en art-cinema-støtteordning. Det lykkedes efter flere års arbejde, men da DFI kom med støtten, fjernede Københavns Kommune overraskende sin. I de følgende år modtog Posthus Teatret derfor hvert år kr. 200.000, et beløb som kun dækkede en mindre del af udgifterne, til trods for at disse ikke var ret store, da der i alle årene ingen lønudgifter var til at belaste budgettet.

Posthus Teatret belavede sig derfor endnu en gang på at lukke, men så skete der et lille mirakel: Teatret havde importeret tre film, "Dreamchild", "Brændt af Solen" og "Sange fra 2. sal", som hver især alle gik i mere end et år. "Dreamchild" alene blev set af 65.000 tilskuere.

Men så i 2008 indtraf katastrofen: Posthuset oven over teatret lukkede, og et diskotek flyttede ind efter ved en fejl begået af Københavns Kommune at have opnået en spiritusbevilling. Diskoteket havde åbent fra kl. 12 middag til kl. 5 morgen, og det lykkedes os først efter 3 års intensivt arbejde at få det endeligt lukket. Resultatet for teatret var et underskud på 1½ million, da det grundet støjen var umuligt at have nogen form for biografvisninger - og i mellemtiden mistede vi DFI støtten netop på grund af den manglende kontinuerlige biografdrift. Siden da har Posthus Teatret ikke kunnet opnå art-cinema støtte.

2011 åbnede vi igen med den 6 timer lange italienske film, "En italiensk familie". Politiken skrev som overskrift på sin anmeldelse, som fyldte en hel avisside: "Kulturens højborg ligger i kælderens". På tre måneder indspillede filmen kr. 265.000, men endnu en gang var vi nødsaget til at lukke - denne gang på grund af skybruddet 2. juni. Derefter var biografen på grund af vandskaderne tvunget til at ligge stille resten af året.

Siden vi åbnede igen, har vi koncentreret os om arrangementer i samarbejde med bl.a. Radio Jazz, Marcel Proust Selskabet, Forlaget Vandkunsten, Den Portugisiske Ambassade og Det Italienske Kulturinstitut. Vi har deltaget i Copenhagen Jazz Festival med stjernemusikere hentet fra bl.a. New York og Brasilien, i Golden Days, haft diverse filmkavalkader, og i 2019 også haft besøg af det portugisiske balletkompagni CDCE, hvis leder, Nélia Pinheiro, efter eget ønske havde kreeret en ballet over "Tristan og Isolde" specielt til Posthus Teatret.

På trods af coronarestriktionerne lykkedes det os i efteråret 20 at have premiere på "Late Night Show" med skuespilleren Caspar Phillipson. Showet blev både en anmelder- og publikumssucces og blev kåret af TV2 Lorry som årets kulturoplevelse. Men desværre blev vi endnu en gang tvunget til at lukke midt i en periode med udsolgte huse.

Vi har gennem årene produceret to spillefilm, været co-producent på den svenske instruktør Roy Anderssons "Du levende" og havde planlagt premiere på vores egen spillefilm, "Den Milde Smerte" (4 timer og 40 min.), hvis optagelser blev påbegyndt for mere end 25 år siden i Danmark og senere fortsatte i Sverige, Frankrig, Italien og Ægypten. Filmen havde verdenspremiere i Rotterdam forrige år og venter stadig på sin Danmarkspremiere, som desværre har måttet udskydes indtil videre på grund af coronaen.

Desuden er vi snart færdige med en dokumentarfilm på over to timer, en "brevfilm", som er en filmisk brevveksling mellem Carsten Brandt og en af Skandinaviens bedste dokumentarfilminstruktører, svenske Stefan Jarl.

Posthus Teatret har nu eksisteret i over 48 år. Og vi håber, at det også i de kommende år vil være en mulighed for os at kunne videreføre det, som for os er den allervigtigste opgave: at kunne formidle god kunst ved stadig at være en aktiv del af det københavnske kulturliv.

Tine Blichmann & Carsten Brandt

www.posthusteatret.dk